

LML 27-895h

Akadémiai Kiadó
Lexikonszerkesztőség

Lukács György

-----
professor emeritus

Kiadónk a közeljövőben megjelenteti az Uj Magyar Lexikon pótkötetét. Az eredeti műben megjelent címszavak kiegészítése céljából kérjük a mellékelt eredeti cikk alapján, a lexikon lezárása óta (1960) bekövetkezett változásokat és a fontosnak tartott új adatokat a mellékelt úrlapon feltüntetni és szerkesztőségünknek visszaküldeni.

A Lexikonszerkesztőség címe: Budapest, V. Szalay utca 10-14. Telefon: 118-600, 539 mellék.

Felelős szerkesztő: Zsilinszky Sándor.

Fáradozását előre is hálásan köszönjük.

Budapest, 1969. . . . .^{VI. 24}

Dr. Kicsi Sándor s.k.
a Lexikonszerkesztőség Osztály-
vezetője

7. KÖTET
Z

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

AKADÉMIAI KIADÓ LEXIKONSZERKESZŐSÉG

Új Magyar Lexikon pótkötet

Kislexikon

Mindenki Lexikona

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

É l e t r a j z i ö s s z e f o g l a l ó

N É V	Születési év	Legmagasabb iskolai végzettsége. Tudományos fokozata Kitüntetései	Munkásmozgalmi tevékenysége évszámokkal	Pályafutása, jelenlegi beosztása, évszámokkal

Lukács György (1885—): filozófus és esztétikus, akadémikus, Kossuth-díjas. Munkásságát mint esztétikus a *Nyugatban* és a *Huszádik Században* megjelent esszéivel kezdte, majd több önálló tanulmánykötete jelent meg a dráma és a regény történeti fejlődéséről (*A lélek és a formák*, 1910; *A modern dráma fejlődésének történetéről*, 1911). Ekkor még a német idealista filozófia talaján állt, s írásait romantikus színezetű anti-kapitalizmus jellemezte. A Tanácsköztársaság alatt a kulturális ügyek népbiztosa volt. 1919 után Bécsbe emigrált. 1923-ban német nyelven megjelent első marxista igényű művében (*Geschichte und Klassenbewusstsein* = Történelem és osztályöntudat) a marxista dialektikát hegelianus módon torzította el. Később Németo-ban, majd az SZU-ban folytatta tevékenységét. Igyekezett levetkőzni korábbi idealizmusának maradványait, az ifjú Hegelről írott munkája azonban még mindig a hegeli filozófia eszményesítését mutatta. 1945-ben visszatért Mo.-ra, a bp.-i egyetem tanára lett, és a kibontakozó kulturális életben jelentős szerepe volt. Eredményesen terjesztette a realizmus eszméjét a formalista törekvésekkel szemben. Amikor azonban a proletárdiktatúra kérdései kerültek előtérbe, egyre világosabbá vált, hogy írásaiban elhomályosítja az osztályharc és a proletárdiktatúra kérdését, és a szocialista realizmust csak formálisan fogadja el, mivel kiküszöböli belőle a pártosság eszméjét (*Irodalom és demokrácia*, 1947; *A polgári filozófia válsága*, 1949). E nézeteit 1949-ben Rudas László, Révai József és mások élesen bírálták. Ekkor részleges önbírálatot gyakorolt, és megírta tanulmánykötetét a szovjet irodalom kiemelkedő alkotásairól (*Szocialista realizmus*, 1952). Az irracionalista filozófiáról írt bírálatában (*Az ész trónfosztása*, 1952) azonban, sok értékes elemzése mellett, az újabb filozófia fejlődése fő kérdésének helytelenül nem a materializmus és az idealizmus harcát, hanem a dialektikus ész és a dialektikaellenes irracionizmus küzdelmét tekintette. 1956-ban eszmeileg és politikailag is a revizionizmus oldalán lépett fel. 1956-ig a pártnak tagja volt; az MSZMP nem igazolta át tagjai közé. Revizionista nézeteit a marxista kritika 1957 óta több ízben behatóan elemezte.

MTA FIL INT
Lukács Arch

Lukács Mór...
művész. A bp.-i Operaház karmestere, 1951 óta a MAV Szimfonikus vezető karnagya. A Zeneművészeti Főiskola tanára. Kiváló Wagner-dirigens.

Lukács Móric (1812—81): író, műfordító, az MTA tagja, a Kisfaludy Társaság elnöke (1876—79). Ny-európai utazásáról hazatérve a 40-es években a *centralisták* kiváló publicistája volt, és közgazdasági tárgyú tanulmányaiban is viszonylag haladó álláspontot képviselt, de a szocializmus eszméje ellen fordult. 1848-ban a pesti *Ellenzéki Társulat* aktív tagja, a *Batthyány-kormányban* Klauzál miniszter titkára volt. A szabadságharc bukása után hosszú ideig külföldön élt. Irodalommal, különösen műfordítással (Byron, Pope, Cervantes) is foglalkozott.

Lukács Pál (1919—): mélyhegedű-művész, érdemes művész, az Operaház szólómélyhegedűse. 1946 óta a Zeneművészeti Főiskola tanára.

Lukács Sándor (1822—54): ügyvéd, a *márciusi fiatalok* egyike, az 1848—49-i *forradalom és szabadságharc* idején Győr város radikális képviselője és kormánybiztosa. 1849. jan.-ban a Honvédelmi Bizottmány a honvédsereg felszerelési biztosává nevezte ki. A világsi fegyvertétel után emigrált.

Lukács evangélista: a legendák szerint a 3. evangélium és az *Apostolok cselekedetei* c. kanonikus könyv írója, görög orvos, Pál apostol társa. Egy 6. sz.-i legenda szerint festő is volt, s így a festők védőszentjének tekintették; alakja számos képzőművészeti alkotás tárgya.

Lukács-fürdő: régi bp.-i gyógyfürdő, 1702-ben vált külön a Császár-fürdőtől. A jelenlegi források egy része természetes, egy része pedig fűrt, ill. aknával feltárt. A források részben egyszerű hévvizet szolgáltatnak (pl. Kristály-forrás, Malomtó, Római-forrás), részben kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos (Király-forrás, Lukács-forrás, néhány mesterségesen fűrt kút), ill. kénes (Buzogó-forrás) vizet. Az egyes források hőfoka 22 C°-tól 58 C°-ig változik. Iszaptava mesterséges létesítmény. A télen is nyitott uszodamedencét részben a Római-forrás (hőfoka 25,5 C°), részben a Malomtó forrása (hőfoka 25 C°) látja el vízzel. — Vizét gyógyítás céljára az Országos Reuma és Fürdőügyi Intézet hasznosítja.

Lukácsháza: ötk. Vas m. szombathelyi j. L: 910

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.